

ELANNON
NÄYTTÄMÖ

Yksi lenssi yli käenpesän

ALKUTEKSTI KEN KESEY DRAMATISOINTI DALE WASSERMAN
KÄÄNNÖS SAMI PARKKINEN OHJAUS VIRVA ITÄRANTA

Näytelmän tekijänoikeuksia valvoo Drama Corner.

www.elannonayttamo.fi

ROOLEISSA

Päällikkö Bromden	RIKU IMMONEN
Dale Harding	TONI SARIN
Billy Bibbitt	KALLE KOTILAINEN
Martini	EIJA LAMBERG
Cheswick	GÖRAN ROSENBERG
Ruckly	LALO MASS
McMurphy	KRISTOFFER NUUTINEN
Apuhoitaja Warren	HENNA KARJALAINEN
Apuhoitaja Williams	HEINI JYLHÄ
Tohtori Spivey	JONNA RANTAMÄKI
Hoitaja Ratched	EIJA KANKARE
Hoitaja Flinn	LIISA KOKKO
Hoitaja Turkle	JONNA RANTAMÄKI
Candy Starr	HEINI JYLHÄ
Sandra	HENNA KARJALAINEN
Päällikkö Bromdenin ääni lapsena	JOEL VIERULA
TV:n urheiluselostaja	KALLE SUOMI

NORMAALI. MIKÄ SE ON?

tavanomainen, tavallinen, säännönmukainen, säännöllinen, odotuksenmukainen, oikea, hyväksyttävä

(Sivistyssanakirja)

LOBOTOMIA

Lobotomialeikkauksia on tehty 1930-luvulta alkaen. Lobotomia oli ajan suuri keksintö, josta myönnettiin jopa Nobelin palkinto vuonna 1949. Leikkauksella pyrittiin katkaisemaan hermoratoja otsalohkojen ja muiden aivojen osien välillä, jotta vaikeasti psykoottinen potilas vapautuisi harha-aistimuksistaan ja -ajatuksistaan. Näin ei kuitenkaan välttämättä käynyt, vaan leikkaus aiheutti aivovamman, jonka seurauksena potilas alkoi käyttäytyä estottomasti ja levottomasti sekä menetti aloite- ja arvostelukykynsä, luovuus katosi, persoonallisuus latistui ja potilas muuttui täysin apaattiseksi. Suomessa tehtiin 1 550 lobotomialeikkausta. Jopa lasten aivoja leikattiin.

SÄHKÖSHOKKIHOITO

Sähköhoitoa on käytetty jo 1700-luvulla melankolisille potilaille. Sähköshokkien antaminen oli melko vaaratonta ja halpaa, mutta niiden hyöty potilaalle oli kyseenalainen. Silti niitä harrastettiin. Hoitomuoto oli Suomessa käytössä vielä 1990-luvulla.

PSYKELÄÄKKEET

Psykelääkkeiden varsinainen valtakausi alkoi 1950-luvulla. Pilleripsykiatrian avulla hulluuden hallintaa on siirretty suljetuista laitoksista kohti avohoitoa. "Kemiallisesta pakkopaidasta" on tullut sosiaalisen kontrollin väline.

(Pietikäinen, Petteri: Hulluuden historia, Gaudeamus, 2013)

OHJAAJAN SANA

Yksi lensi yli käenpesän -näytelmä perustuu Keseyn vuonna 1962 kirjoittamaan samannimiseen esikoisromaaniiin. Teoksen inspiraationa toimi kalifornialaisen Menlo Parkin sairaalan psykiatrinen osasto, jossa alle kolmekymppinen Kesey työskenteli öisin apuhoitajana ansaitakseen vähällä työllä helppoa rahaa kirjoittamiseen. Sekä osaston hoitajat että lääkkeillä toimintakyvyttömiksi pumpatut potilaat vaikuttivat yhtä mielenvikaisilta. Kuka siis on normaali?

Ennen vanhaan Suomessa oli vielä tiukat normit sille, mikä oli normaalia käyttäytymistä. Jopa kortinpeluuta pidettiin joskus syntinä. Nykypäivänä normaalina pidetyn alue on laajentunut. On yhä vaikeampaa sanoa, mikä on normaalia, mikä epänormaalia. Juuri normaaliuden rajojen rikkomista tutkimalla voidaan valaista ihmisluonnon arvoitusta.

Oikean ja väärän tulkitseminen tuntuu nykyään riippuvan usein siitä ryhmästä, johon kuulutaan ja, jonka sisällä toimitaan. Kyse on aina lopulta vallankäytöstä. Joku saa päättää. Viidakossa vahvin on voittaja. Tässä näytelmässä osasto muodostaa ns. terapeutin yhteisön, joka on kuin yhteiskunta pienoiskoossa. Miten käy niille, jotka eivät saa päättää? Miten käy häviäjille? Kuka suojelee heikoimpien oikeuksia?

Ajassamme on paljon samaa kuin Keseyn nuoruusvuosissa. Maailma on sekaisin. Nuoret kapinoivat, turvautuvat väkivaltaan tai huumeisiin, syrjäytyvät. Mielen terveysongelmat ovat lisääntyneet.

Mitä me voimme tehdä? Piilopaikkoja ei enää ole.

VIRVA ITÄRANTA
Ohjaaja

Lavastuksen suunnittelu

Virva Itäranta, Eija Kankare, Juho Tuominen

Lavastuksen toteutus

Juho Tuominen, Mailis Kriikku, Kari Ratinen

Puvustus

Marjatta Silander, työryhmä

Valosuunnittelu

Virva Itäranta, Terho Oksman

Äänisuunnittelu

Virva Itäranta, Terho Oksman

Valo- ja äänitekniikka esityksissä

Terho Oksman, Antti Puhakka

Valokuvaus

Mailis Kriikku

Markkinointimateriaalit

Eija Kankare, Mailis Kriikku

Tuottaja, markkinointi

Eija Kankare

Kiitokset:

HOK-Elanto, Svenska Teatern, Teatteri Kultsa

JT-FYSIOTERAPIA

Asiantuntevaa fysioterapiaa
Mellunmäessä:

- FYSIOTERAPIA
- HIERONTA
- AKUPUNKTIO
- OSTEOPAATTINEN KÄSITTELY
- LYMFATERAPIA

Ounasvaarantie 7 B
00970 Helsinki
p. 0400-866 997
www.jtfysio.fi

MUKANA
TUKEMASSA
ELANNON
NÄYTTÄMÖÄ

INTE
GRA
TED
MÄRK
KUU
VIERULA CONSULTING
VIERULA.COM

ESITYKSET KEVÄÄLLÄ 2016

ENSI-ILTA LA 20.2. KLO 18

MUUT ESITYKSET:

Ke 24.2.	Klo 19	La 27.2.	Klo 18
Ke 2.3.	Klo 19	La 5.3.	Klo 18
Ke 9.3.	Klo 19	La 12.3.	Klo 15
Ke 16.3.	Klo 19	La 19.3.	Klo 15
Ke 30.3.	Klo 19	La 2.4.	Klo 15

Esityksen kesto n. 2 h väliaikoinen.

Esityspaikka Kirjan talo, Kirjatyöntekijäncatu 10, 00170 Helsinki

Liput S-Etukortilla 12 e (norm. 14 e)
Väliajalla kahvi veloituksetta

Varaukset info@elannonnayttamo.fi,
040 560 9633

Lisätiedot www.elannonnayttamo.fi

www.elannonnayttamo.fi